

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IX. Plurima Suauis falsò dicta refelluntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1545.
a Literæ Legatorum
13. & 18.
Martij.
b Literæ Legatorum
12. & 16.
Martij.

a præter Cauensem Antistitem, neminem naçti; sed mox accesserunt Thomas Campeggius Feltrensis, & Cornelius Mussus Bituntinus Episcopi. Eò quoque Venetiis regressus est Didacus Mendoza Cæsareus Orator, quicum de ritibus honorariis res facile composita. b Etenim cum is prius expetisset legationem in templo solemniter exponere, contentus est postea, ut in Legatorum ædibus publice audiretur; sicut iam Episcopus Atrebatensis ibidem prius Legatus fuerat auditus. Verba reuerenter fecit. Nec difficultate conuenienter pariter est de loco sedendi in actis publicis; quamquam id postea in controuersiam reuocatum, quod suo loco narra- bimus. Ut enim in elementis, itidem in litibus, ea quæ inanitate plus habent, difficilius in loco firmantur.

C A P V T IX.

Plurima Suavis falsò dicta reselluntur.

Suavis, ubi commemorat Mendozam, accepto à Legatis responso, contestatum illis verbis, *Quatenus id suo Principi nulli sit detrimento*; amicam de more appendiculam subiecit; atque; Hinc palàm fieri, quàm charitate procederetur ad inuicem illius sacrosancti Cœtus ponenda. Quàm insulsa accusatio: Quæ vel leuiter Aulæ conscius ignoret, à Principum ministris affam vsurpari, ad ostentationem seu prudentis animi, sui studiosi, humilissimi modi cautiones, tametsi inter virum & vxorem, inter patrem ac filium res agatur?

Operæpretium hîc est, ut Lectorem admoneam, inspectum quidem à Suauis fuisse (ut ipse profitetur, & à me alibi memoratur) literarum volumen Montani, Legatorum Principis, in quo continebantur literæ Romam scriptæ, quæ per eius manus voluebantur, non item illæ, quæ aliquoties ab aliquo è suis Collegis datæ sunt, in eo volumine à Montano minimè insertæ, multoque minus peccari nomine ab illis conscriptæ; nec eæ pariter, quod pluris interest, quæ ad Legatos mittebantur vel ab Vrbe, vel à Pontificis ministris apud Principes degentibus. Hinc est, quòd in rebus quæ satis per priores literas innotescunt, sponte solum peccat, quæ in quibus interpretationibus, quæ fraudulento de iis rebus silentio, quibus omissis, quod veri superest deformatur: ut planè contingeret, si dum vultus expingitur, nec oculi nec nares apponerentur. Sed de iis rebus, quæ vel in aliis literis habentur, vel quòd percipiuntur, opus est harum luce ad declarandas priores, sapissime per inuicem labantur.

labitur, quod propriis in locis demonstrabimus. Exponam hinc aliquam, quæ sub initium hinc expendit. 1545.

2. Narrat, à Legatis imperitam noxarum Indulgentiam, nondum acceptam facultate, sed solâ spe Pontificis eam ratam habituri: postea verò Ceruinum enixe flagitasse, ut illam Pontifex ratam haberet, & huiusmodi potestatem concederet, atque vtrumque imperatam. Mox derisâ illius pietate, tamquam rudis & imperiti hominis, subiicit: *Haud animaduersâ difficultate quæ oritur, an is qui obtinet auctoritatem Indulgentias elargiendi, possit validas & efficaces reddere, quas alter absque potestate concesserit.*

Nihil sanè temeritati parsit hinc homo, qui nihil supra mediocre in Scholastica Theologia prætergressus, sibi arrogauit subtilitatem doctrinæ, ignota viris præstantissimis, qui tunc & Romæ aderant & Tridenti, ut per ephemeridas liquet, ac de minutissimis quibusque consulebantur. Cuinam hosce nodos obiecit? Quicumque illius disciplinæ expertus omnino non est, probè callet celebre discrimen inter actiones iurisdictionis humanæ, & eas, quas ponimus uti Christi procuratores in Sacramentis administrandis; illarum videlicet, non harum actionum vim fructumque posse suspendi; unde priores efficaces ac fructuosæ redduntur accedente illius comprobatione, qui earum potestatem obtinebat, & cuius nomine illas exercere habebat in animo earumdem administrator. Atque id euenit in relaxatione censurarum, & quâuis aliâ concessione, cuius effectus suspendi possit, & à futura conditione pendere; cuiusmodi est Indulgentiarum effectus, nimirum, deleri nobis debitum pœnæ in Purgatorio luendæ: quæ doctrina nititur vniuersali Iurisperitorum regulæ, pro quolibet actu, quem quispiam nomine alterius exerceat nondum suscepto mandato, sed sub concepta spe rati ab eo postmodum habendi. Iam verò, ut hæc doctrina merè probabilis foret, id satis fuisset, ut Legatis liceret absque fraude illam sequi, quin etiam cum laude charitatis, quandoquidem nemini per eam iacturæ periculum, sed lucri spes afferebatur, ac fideles alliciebantur ad opera alioqui salutaria ac Deo grata.

3. Aperit deinde Suauis occultum subdolæ calliditatis delictum; Legatos à Pontifice petiisse arcanas literarum notas, eumque rogasse, ut binas plerumque epistolas scriberet, alteram quæ rerum notitiam Episcopis communicandam contineret, alteram ea complectentem, quæ solùm ipsis communicanda. Verùm quis hominum, qui Principum negotiis quandoque manus admouit, in acerbum nimum non erumpat aduersus insulam vecordis capitis nequitiam? Quasi

1545.

Quasi verò magna molimina celare, putidæ fraudis, non caute prudentiæ consilium sit. Aliter quippe Natura, ea quæ cogitamus non in cordis penetralibus, sed in frontis vestibulo collocat. Nusquid apud hominum genus tunc primò illius occultæ scripturæ usus excogitatus? Fierine potest, ut quispiam virtutem, & non potius stultitiam putet, res solerti custodiâ dignas committere tabulariorum periculis, absque inexpugnabili munimento impenetrabilis scripturæ? An ad exploranda disturbandaque Pontificis consilia, sagacissima hæreticorum indultria insidias oscitanter parabat? Quod autem nonnulla Episcoporum notitiæ subducerentur, quoniam Suavis conscientie sinceritate redarguit? Nonne compertum supra ceteros ipsi erat, etiam apud eas Respublicas, in quibus magnum Concilium supremus est rerum arbiter, in more positum esse, non ad ipsum arcana referri, sed prius per peculiare Cœtus, quantum fieri potest, decerni; deinde pleno confessu ea solum communicari, quæ satis sunt ad agnoscendam supremam illius potestatem, & eò usque, ut rei vulgatio plus nocere non possit? *Publicum & arcanum* inuicem opponuntur, & quod multis patet, *publicum* dicitur. At sanè quantò magis necesse erat, de quibusdam cetero Cœtum illum, constat non ex ciuibus inter se coniunctis obmutuam ex communi bono vtilitatem, ex longa consuetudine maxime notis, sibi que perniciem & infamiam formidantibus ex arce honorum euulgatione; sed ex Episcopis, qui distinctis in Patriis, ac sæpè discordibus nati, ne de facie quidem se inuicem nouerant, quique, excepto Religionis respectu, validissimis compelli possent. Necebris ad ea quæ agitabantur aperienda, ipsorum notitiam capienti, ut rerum molitiones suo commodo haud conducentes nondum ortas suffocaret? Errata quæ hucusque recensuimus, malignè ratiocinantis sunt.

Sed aliud hinc addit Suavis ex falsa narratione. Afferit, cum Diplomati legationis conditio esset apposita, ut nimirum Legati Patrum consensu rem gererent, sublatam postea fuisse Legati potentibus, qui tamquam noxium Pontifici proposuerunt, si a Prælatum arbitrio res ita penderent. Petiere quidem Legati, ^a ut ea conditio deleteretur, ac prius Romæ responsum, esse delendam: sed posterioribus literis ^b oppositum perscriptum; cum obseruatum fuisset, iis illam conceptam verbis, quibus eorum potestas proponendi dirigendique minimè circumscriberetur, sed solum proferendi sententiam, ac decernendi; quæ proculdubio Episcoporum expectabant consensum.

^a Literæ
Farnesij
19. Martij.
^b Eisdem
Literæ
24. Martij.

Verim

- 5 Verùm hoc Diploma diuersum ab altero, quo generatim illorum legatio statuebatur, & de quo pariter Suauis differit, haud equidem comperio fuisse ab ipsis productum, vt planè vsuuenit in huiusmodi facultatibus, quæ ne populi obtrectationibus exponantur, haud produntur in medium, nisi vbi cogit necessitas ad potestatem ostendendam, ne alioquin illius effectus impediatur.
- 6 Indicat præterea, per familiarem sibi vocem *Arcani*, traditum Legatis Diploma cum potestate transferendi aliò Concilij, cum id in rem conducibile censerent. At hîc nihil amplius arcani subest, quàm oportuisse, vt cum ibi Pontifex non adesset, penes Legatos foret, si quid improvisò contingeret, rebus prospicere Pontificis vice; atque ita vbi nec opinatum seu bellum, seu contagio, seu quæuis alia decedendi necessitas ingrueret, opus erat, vti Legatis liceret inter huiusmodi angustias aliò Concilium deducere. An verò cum reipsâ Concilium Bononiam translatum est, efficax ratio eos compulerit, in illud tempus vnâ cum Suauis expendendum reicio.
- 7 Denique postquam minuta quædam enarrauit, quorum singula fuisse diligenter discussa comperio in memorato literarum volumine; per contemptum conficit, quanti fierent res tam minimi pretij, & ex quâ minimis riuis originem traxerit lacus ille, qui Europam inundauit. At exciderat è memoria nostro censori, cuncta semina esse minima; & summi Magistri documentum esse, haud negligenda paruula, ex quibus grandia proueniunt. Etenim æstimare quæ iam orta sunt, & incrementum accepere, etiam rudibus commune est: prouida sagacitas ea præuertit, curatque prius quàm prodeant, ab efficaci tenuitate minutarum causarum: minimorum ignoratio & contemptus, occulta Rerum publicarum caries est. Nulla hominum communitas reperietur adepta felicitatis virtutisque præstantiam, & in ea perseuerans, sine exquisitissima illorum cura, quæ negligeret quicumque exquisitissimam perspicaciam non haberet. Ita Natura mundum seruat, dum non minùs atomum quàm montem curat; siquidem mons quilibet reuerà tandem atomorum congeries est. Quin optimus rerum æstimator Deus hoc ipsum exemplo nos docuit, dum in Lege, quam ipse populo suo scripsit, & in ritibus, quos Sacerdotibus suis præscripsit, adeò tenuia commendauit, vt præ ipsis ea quæ minuta Suauis appellat, colossi videantur. Sed à digressionem ad historiam.